

Кучерявий А. О. Технологія управління самостійною навчальною діяльністю майбутніх юристів на рівні керівника кафедри / А. О. Кучерявий // Становлення особистості професіонала: перспективи й розвиток : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14-15 лютого 2014 р.). – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2014. – С. 183-186.

ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ НАВЧАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ НА РІВНІ КЕРІВНИКА КАФЕДРИ

Сучасна вища школа намагається максимально використати навчальний потенціал самостійної роботи студентів. Один із шляхів збільшення її ефективності міститься в побудові системи управління нею. Саме управлінню самостійною навчальною діяльністю майбутніх фахівців (далі – СНД) присвячено кілька наукових досліджень в Україні та Росії, зокрема М. Афанасьєва [1], А. Беляєвої [2], В. Усманова [3]. Проте в зазначених та інших роботах не відстежувався механізм управління, який у форматі певної технології спроможний забезпечити новий рівень ефективності СНД. Розглянемо власне технологію управління СНД з боку керівників кафедр при підготовці юристів.

Вивчення технологічних аспектів управлінської діяльності завідувача (начальника) кафедри від початку вимагає з'ясування умов її реалізації. По-перше, важливим є визначення місця цієї діяльності в загальній системі управління. Ураховуючи адміністративну вертикаль управління в закладах освіти, керівники кафедр є виконавцями відповідних рішень деканату та джерелом управлінської активності для науково-педагогічних працівників.

По-друге, будь-яка технологія ґрунтується на початкових умовах її реалізації. Тобто, треба визначити, що саме отримує керівник кафедри від деканату для подальшого управлінського опрацювання та використання. На наш погляд, це документація, яка регулює СНД, орієнтири підготовки юристів, необхідні для викладання окремих навчальних дисциплін. Також

деканатом створюються матеріальні та інфраструктурні умови управління СНД, система підвищення педагогічної кваліфікації викладачів-юристів, розв'язується питання щодо формування в студентів умінь самостійної роботи, організовується навчальний день майбутніх юристів тощо.

По-третє, технологія потребує визначення кінцевого результату її використання. Таким результатом ми вважаємо виконання науково-педагогічними працівниками системи завдань з проектування СНД та управління нею в ході семестру.

Зміст технології управління має ґрунтуватися на його окремих модулях, які забезпечать реалізацію мотиваційної, конструктивної, організаційної, стимулювальної та контролюючої складових діяльності керівника кафедри як управлінця.

Мотиваційний блок має бути представлений такими модулями:

- 1) акцентування уваги викладачів на їх потребі в управлінні СНД для реалізації цілей навчальних дисциплін;
- 2) обговорення з викладачами їхньої потреби в удосконаленні уміння проектувати СНД;
- 3) розгляд з викладачами їх потреби у всебічній комунікативній взаємодії зі студентами для ефективного управління СНД;
- 4) вивчення з метою подальшого задоволення потреб викладачів в управлінні СНД на різних його етапах;
- 5) вивчення потреб студентів у здійсненні СНД з метою їх задоволення.

Конструктивна діяльність керівника кафедри передбачає створення:

- 1) організаційного механізму управління СНД на кафедрі через установлення цілей управління СНД щодо окремих навчальних дисциплін, розподіл обов'язків і повноважень працівників, визначення управлінських заходів протягом навчального року тощо;
- 2) робочих програм навчальних дисциплін та іншої навчальної документації як засобів управління СНД;

- 3) проектів СНД з вивчення окремих тем навчальних дисциплін;
- 4) методичних комплексів з навчальних дисциплін, призначених для використання майбутніми юристами в процесі СНД;
- 5) умов для роботи викладачів як суб'єктів управління СНД.

Організаційними модулями управління є:

- 1) організація роботи викладачів з проектування СНД;
- 2) реалізація заходів з підготовки методичного забезпечення СНД;
- 3) визначення перед окремими викладачами цілей управління СНД;
- 4) організація роботи з формування в науково-педагогічних працівників умінь управління СНД;
- 5) централізована організація взаємодії викладачів кафедри і студентів поза розкладом навчальних занять.

До стимулювальних модулів управління належать:

- 1) запровадження змагальності серед викладачів кафедри з огляду на результати управління СНД;
- 2) застосування в якості стимулювального фактора результатів обліку проектувальної роботи викладачів;
- 3) уведення в практику роботи кафедри обговорення результатів обліку підготовки навчально-методичних матеріалів;
- 4) упровадження в роботу кафедри різних форматів відкритого обговорення стану та результатів управління СНД;
- 5) публічне оцінювання стану управління СНД викладачами кафедри.

Контролю керівників кафедр обов'язково підлягають:

- 1) відповідність змісту розробленої на кафедрі документації, що регулює організацію та управління СНД, до вимог підготовки юристів;
- 2) якість проектування СНД з навчальних дисциплін;
- 3) системний характер навчально-методичного забезпечення СНД;
- 4) стан управління СНД з боку викладачів;
- 5) стан успішності студентів у ході СНД.

Зазначені групи модулів управління мають бути використаними в наведеній послідовності. Адже, по-перше, викладачі повинні бути вмотивованими (умова будь-якої діяльності), по-друге, система управління СНД на кафедрі має бути створеною, після чого, по-третє, робота викладачів має бути організованою, й далі, по-четверте, стимульованою та, по-п'яте, проконтрольованою. Водночас окремі модулі різних груп можуть реалізовуватися паралельно в динаміці управління СНД.

Таким чином, нами визначені блоки управлінських модулів, які у своїй сукупності утворюють технологію управління самостійною навчальною діяльністю майбутніх юристів. Часткова реалізація зазначених модулів позбавляє управління СНД усебічності, цілісності та системності, що негативно позначиться на якості підготовки юристів.

Література:

1. Афанасьєв М.В., Плоха О.Б. Формування системи управління самостійною роботою студентів // Економіка розвитку: науковий журнал. – Харків : Видавництво Харківського національного економічного університету, 2011. – №1 (57). – С. 89-92.

2. Беляева А.В. Управление самостоятельной работой студентов // Высшее образование в России : научный журнал. – М.: Изд-во Московского государственного университета печати, 2003. – № 6. – С. 105-109.

3. Усманов В.В. Интенсивные технологии управления самостоятельной работой студентов в процессе их профессионального обучения: автореф. дис. на соиск. науч. степени доктора пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / В.В. Усманов. – М., 2006. – 31 с.